

อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์¹

The Influences of Jamā'ah Diwan on the Modern Arabic poetry in Egypt

ดร. สมชาย เข็มมี²

บทคัดย่อ

งานวิจัยชิ้นนี้มุ่งศึกษาประวัติความเป็นมาของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวาน และบทกวีอาหรับยุคใหม่ วิเคราะห์บทบาทและอิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์ จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง โดยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมาของบทกวีอาหรับยุคใหม่ในประเทศอียิปต์ และบทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่ได้ออกมาเคลื่อนไหวในช่วงที่มีการรวมตัวกันตั้งแต่ปี ค.ศ. 1909-1919 พบว่า นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานนั้นเป็นกลุ่มนักวรรณกรรมกลุ่มแรกที่ได้ออกมาประกาศตัวอย่างชัดเจนในการที่จะปฏิรูปบทกวีอาหรับยุคใหม่ โดยการปรับเนื้อหาของบทกวีในด้านวรรณศิลป์ให้มีความหมายที่ลึกซึ้ง สามารถถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์สู่ผู้อ่านได้อย่างละเอียดละไม ร่วมกับการใช้โวหารและจินตนาการทางกวีที่เน้นด้านอารมณ์ความรู้สึก มากกว่าการเลือกใช้ภาษาที่สละสลวยดังเช่นที่ปรากฏในบทกวียุคก่อน ๆ มีการปรับด้านรูปแบบจลนลักษณ์ให้มีความหลากหลาย เพิ่มเติมสัมผัสต่าง ๆ ให้มีความโดดเด่นและสอดคล้องความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในส่วนของการประติมากรรม

¹บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัย เรื่อง อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาอาหรับ ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

E-mail: sofiaabb_kks@hotmail.com

ต่าง ๆ เพื่อมุ่งเน้นให้บทกวีนั้นถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ความรู้สึกของผู้ประพันธ์ผู้อ่านได้อย่างมีอรรถรส และบทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานก็ได้ส่งอิทธิพลต่อนักวรรณกรรมยุคใหม่ทั้งหลายในการที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและพัฒนาบทกวีอาหรับยุคใหม่ให้ทัดเทียมกับสากล

คำสำคัญ: นักวรรณกรรมกลุ่มดีวาน; บทกวีอาหรับยุคใหม่; อียิปต์

Abstract

The present study aims at tracing the historical background of the emergence of the Jamā ah Dīwān, or literally called Dīwān Group—those poets who composed a genre of Arabic poetry called Dīwān—and the modern Arabic literature, and analyzing their roles and influence on the modern Arabic poetry in Egypt. The study was conducted by collecting the related information on the background of modern Arabic literature in Egypt and the roles of Dīwān Group during 1909-1919. It was found out that Dīwān Group were the first of those groups of poets who declared their commitment in reforming modern Arabic poetry. Their reformative effort included improving profundity of the poems, making them convey the composers' emotional meaning to the readers' hearts in a more subtle fashion. It also preferred the romantic tone of emotional expressions and imagination over the aesthetic use of language just as those that were preferred in the preceding era. Besides, the diversity of rhythm and rhyme scheme as well as a new genre of creativity were added to their initiatives so as to enhance the readers' appreciation of the meaning conveyed in their poems. In a nutshell, it can be said that the Dīwān Group exerted their immense influence on the succeeding poets who adopted their commitment in developing the modern Arabic poetry to the universal standards.

Keywords: Jamā ah Dīwān; modern Arabic poetry; Egypt

บทนำ

ประเทศอียิปต์นั้นถือได้ว่าเป็นศูนย์กลางของกลุ่มประเทศอาหรับในด้านต่าง ๆ มาเป็นเวลายาวนาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการประพันธ์ผลงานด้านวรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่ได้ประจักษ์ต่อสายตาของผู้ที่มีความชื่นชอบและหลงใหลในงานด้านวรรณกรรมอาหรับทั้งจากซีกโลกตะวันตกและตะวันออก

ย้อนกลับไปในช่วงปลายศตวรรษที่ 19 เมื่อครั้งที่วงการวรรณกรรมของอียิปต์และกลุ่มประเทศอาหรับได้กลับมาเฟื่องฟูอีกครั้งหลังจากตกอยู่ในภาวะซบเซาและหยุดนิ่งมาเป็นเวลานานอันเนื่องมาจากปัญหาทางด้านสังคม การเมืองการปกครองที่เป็นผลมาจากการเข้ามาแทรกแซงของบรรดาเหล่านักล่าอาณานิคมชาวตะวันตกทั้งหลาย เมื่อบรรดานักคิด และนักเขียนที่มีความรักชาติต่างพากันออกมาเคลื่อนไหวโดยการส่งผ่านความคิด มุมมองและทัศนคติลงในงานเขียน บทกวี และบทความที่มีการตีพิมพ์ในสื่อสิ่งพิมพ์แขนงต่าง ๆ

การออกมาเคลื่อนไหวของนักวรรณกรรมโดยเฉพาะนักกวีในครั้งนี้ส่งผล

ให้เกิดปรากฏการณ์ทางกวีครั้งสำคัญที่ได้รับการขนานนามว่า “สงครามวรรณกรรม” เนื่องมาจากการปะทะคารมและการแสดงความคิดเห็นในมุมมองที่ต่างกันระหว่างนักวรรณกรรมจากสองฟากฝั่ง อันประกอบไปด้วย ฟากฝั่งที่ต้องการอนุรักษ์และสืบสานภูมิปัญญาดั้งเดิมของชาวอาหรับโดยยึดแนวทางการประพันธ์บทกวีตามรูปแบบที่เคยได้รับการถ่ายทอดมาแต่เดิม และฟากฝั่งที่ต้องการปฏิรูปการประพันธ์บทกวีโดยยึดเอาแนวคิดและรูปแบบการประพันธ์บทกวีซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในซีกโลกตะวันตกมาประยุกต์ใช้ในบทกวีของพวกเขา ด้วยปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้บทกวีอาหรับยุคใหม่เป็นยุคที่น่าศึกษาค้นคว้าเป็นอย่างยิ่ง มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านแนวคิด วรรณศิลป์ รูปแบบการนำเสนอ อีกทั้งยังได้รับอิทธิพลจากแนวทางการประพันธ์บทกวีแนวโรแมนติกเข้ามาอย่างมาก

สำหรับผู้สนใจศึกษาวรรณกรรมอาหรับยุคใหม่ คงไม่มีใครที่ไม่รู้จักนักวรรณกรรมกลุ่มคิวน หรือ “ญะมาอะฮ์คิวน” เพราะนักวรรณกรรมกลุ่มนี้ถือว่าเป็นกลุ่มนักวรรณกรรมที่ออกมาประกาศอุดมการณ์ของพวกเขาอย่างชัดเจนว่า ต้องการปฏิรูปแนวคิดการประพันธ์

บทกวีอาหรับ และพวกเขาสามารถสร้างกระแสการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการประพันธ์บทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์จนมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในยุคนั้น หลักฐานทางผลงานของพวกเขาที่ประจักษ์แก่สายตาสาธารณชนได้ยืนยันถึงอุดมการณ์และความมุ่งมั่นตั้งใจของพวกเขาได้เป็นอย่างดี

ดังนั้นจากการศึกษาวิจัยนี้ ทำให้ทราบถึงความเป็นมาของวรรณกรรมอาหรับยุคใหม่ รวมไปถึงบทบาทและอิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนาที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์

วิธีการศึกษาวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการศึกษาโดยการนำเอาบทกวีของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนาที่ประพันธ์ขึ้นมาในช่วงที่นักวรรณกรรมกลุ่มคิวนาทั้ง 3 ยังมีการรวมตัวกัน ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1909 - 1919 ซึ่งประกอบไปด้วยหนังสือรวมบทกวีทั้งหมด 3 เล่ม ได้แก่ คิวนาอับบาส มะหฺมูด อัลอักก็อด คิวนาอับดุลเราะหฺมาน ชุกรี และคิวนาอิบรอฮีม อับลกอเดร อัลมาซีนี โดยนำข้อมูลที่ค้นคว้ารวบรวมไว้มากัดกรอง

แยกประเด็น จัดหมวดหมู่ตามประเด็นต่าง ๆ วิเคราะห์ สังเคราะห์ ว่ามีเนื้อหาแนวคิด รวมถึงรายละเอียดการใช้รูปแบบการประพันธ์และมีประติสัมพันธ์ด้านใดบ้าง เพื่อให้เห็นถึงบทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนา จากนั้นจึงเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของข้อมูลที่ค้นคว้าและสรุปรวมให้เห็นถึงอิทธิพลของพวกเขาที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์ ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ความเป็นมาของบทกวีอาหรับยุคใหม่ในประเทศอียิปต์และนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนา

ช่วงปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนชาวอียิปต์ต้องประสบกับความยากลำบากในการใช้ชีวิตเป็นอย่างมาก เพราะรัฐบาลอียิปต์ในช่วงเวลานั้นไม่สามารถบริหารประเทศได้ โดยอิสระ อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเข้าแทรกแซงทางการเมืองของรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งการกระทำดังกล่าวส่งผลทำให้การพัฒนาประเทศอียิปต์ในด้านต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักลง สังคมเกิดความสับสนวุ่นวาย เศรษฐกิจตกต่ำ ข้าราชการมากแพ่งประเทศไร้ซึ่งเสถียรภาพ ประชาชนชาวอียิปต์มีความเป็นอยู่อย่างยากลำบาก

และเร้นแค้น ซึ่งผู้ที่ศึกษาผลงานวรรณกรรมในยุคสมัยดังกล่าว สามารถสัมผัสความรู้สึกขมขื่น โศกเศร้า สิ้นหวังของผู้คนในสมัยนั้นได้จากบทกวีที่ถูกประพันธ์ขึ้นมา โดยบทกวีเหล่านั้นสามารถเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในขณะนั้นได้เป็นอย่างดี

ช่วงเวลาดังกล่าวนี้อาจถือว่าเป็นช่วงเปลี่ยนผ่านของวรรณกรรมอาหรับเข้าสู่ยุคใหม่อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการลุกขึ้นมาปลุกกระแสกวีอาหรับให้กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้งหนึ่งของบรมครูแห่งกวีอาหรับสายอนุรักษนิยมภายใต้การนำของ มะหฺมูด ซามิ อัลบารูดีย์ ที่ยึดแนวทางการประพันธ์บทกวีตามแบบนักกวีในยุคอับบาซียะในการเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวน และรูปแบบฉันทลักษณ์ ในขณะเดียวกันก็ได้สอดแทรกอารมณ์ ความรู้สึก และเหตุการณ์ร่วมสมัยลงบนบทกวีแต่ละบทได้อย่างไพเราะ สละสลวยและน่าสนใจ

นอกจากนี้ยังมีคอลลี มิฏรอนซึ่งถือได้ว่าเป็นนักกวีอีกท่านหนึ่งที่ได้สร้างคุณูปการให้กับวงการกวีอาหรับยุคใหม่เป็นอย่างมาก ในด้านการปฏิรูประบบการประพันธ์บทกวีโดยไม่ยึดติดประเพณีและวัฒนธรรมการประพันธ์บทกวีแบบดั้งเดิมที่ได้รับการสืบทอด

มาจากบรรพบุรุษ

จากการออกมาเคลื่อนไหวของบรรดานักกวีดังกล่าว ถือเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้วงการกวีของประเทศอียิปต์กลับมามีชีวิตชีวาอีกครั้ง และถือเป็นยุคแห่งการเคลื่อนไหวผ่านบทกวีแนวคลาสสิกสู่บทกวีแนวโรแมนติคที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหาสาระของกวีมากกว่าการเลือกใช้รูปคำ หรือสำนวนที่สละสลวยแต่เพียงอย่างเดียว อีกทั้งผู้ประพันธ์ยังสามารถส่งผ่านอารมณ์ ความรู้สึก และจินตนาการของเขาสู่ผู้อ่านและผู้ฟังได้อย่างสะท้อนอารมณ์ เลือกใช้สำนวนที่ง่ายต่อการเข้าใจ และยังสามารถสะท้อนให้ผู้คนทั้งหลายมีความรักชาติ ศาสนาและเห็นปัญหาของประเทศในด้านต่าง ๆ อย่างชัดเจน

นอกจากนั้นแล้วจากการศึกษายังพบอีกว่าปัจจัยที่ทำให้วรรณกรรมอาหรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทกวีอาหรับมีการตื่นตัวและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องก็คือ การผสมผสานกันระหว่างวัฒนธรรมจากสองซีกโลก ทั้งซีกโลกตะวันออกและซีกโลกตะวันตก การก่อตั้งสถานศึกษาที่มีคุณภาพ การก่อตั้งโรงพิมพ์ ชมรมและสมาคมต่าง ๆ เพื่อเป็นเวทีในการเผยแพร่ผลงานการประพันธ์ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองของเหล่านักวรรณกรรมที่สนใจ

จะดีแต่ผลงานการประพันธ์ของพวกเขา

เมื่อวรรณกรรมอาหรับกลับมามีชีวิตชีวากครั้งหนึ่ง ตัวแปรสำคัญที่มีผลอย่างมากต่อพัฒนาการของวรรณกรรมอาหรับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทกวีอาหรับในครั้งนี้ก็คือ การปรากฏตัวของนักวรรณกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่มุ่งเน้นแนวทางใหม่ ๆ ในการประพันธ์ผลงานทางด้านกวีของพวกเขา นักวรรณกรรมกลุ่มแรกที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการสร้างสรรค์บทกวีคือ “นักวรรณกรรมกลุ่มดีวาน” นักกวีกลุ่มนี้มีความหลงใหลบทกวีแนวโรแมนติคของนักกวีที่มีชื่อเสียงชาวอังกฤษ พวกเขาได้ทำการปฏิรูปวงการกวีอาหรับยุคใหม่ในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านวรรณศิลป์ ด้านรูปแบบการประพันธ์ และด้านประติมากรรมของบทกวีรูปแบบใหม่ นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานนั้นมีส่วนทั้งหมด 3 ท่าน ได้แก่ อับบาส มะหฺมูด อัลอักกือด, อับดุลเราะหฺมาน ชุกรี, อิบรอฮีม อับดุลกอเดร อัลมาซีนี

นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานเริ่มบทบาทด้านการประพันธ์บทกวีตั้งแต่ประมาณปี ค.ศ. 1909 โดยการเผยแพร่บทกวีและผลงานของพวกเขาผ่านสื่อสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ สู่นายตาประชาชนชาวอียิปต์ และโลกอาหรับ เช่น หนังสือพิมพ์

อูกาซ และหนังสือพิมพ์อัลญะวารีละฮ์ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอผลงานด้านวรรณกรรมจนกระทั่งในปี ค.ศ. 1919 ทั้งสามท่านได้แยกย้ายกันไปผลิตผลงานด้านวรรณกรรมในรูปแบบอื่นที่ตนเองชื่นชอบและถนัด อันเนื่องมาจากปัญหาความขัดแย้งภายในและปัจจัยภายนอกหลายประการ

จุดเด่นด้านการประพันธ์บทกวีของนักวรรณกรรมทั้งสามท่านคือ ความต้องการที่จะสะท้อนให้ผู้คนทั้งหลายได้เห็นถึงแนวคิดและอุดมการณ์ของพวกเขาที่มีจุดยืนเป็นของตัวเอง ผ่านการแสดงออกด้วยแนวคิดและจินตนาการที่แตกต่างจากมุมมองของนักกวีในอดีต นอกจากผลงานด้านการประพันธ์บทกวีแล้ว ทั้งสามท่านยังมีงานเขียนด้านอื่น ๆ ควบคู่ไปด้วย อาทิ บทความ และการวิจารณ์วรรณกรรม เป็นต้น

บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวาน

จากการวิจัยด้านบทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์ว่า นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานมีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาวงการวรรณกรรมยุคใหม่อย่างไร

เพื่อแสดงได้เห็นถึงอิทธิพลของพวกเขามีต่อวงการกวีอาหรับ ทราบแนวโน้มและทิศทางของการประพันธ์บทกวีอาหรับยุคใหม่ โดยผู้วิจัยได้จัดแยกประเด็นการศึกษาค้นคว้าออกเป็น 3 ประเด็นหลัก อันประกอบด้วย บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านวรรณศิลป์ รูปแบบการประพันธ์ และประติศูการ พบว่าบทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานทั้ง 3 ท่านมีรายละเอียดซึ่งสามารถสรุปได้เป็นสังเขปดังนี้

1. บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านวรรณศิลป์

ผลงานบทกวีของนักวรรณกรรมกลุ่มดีวานมีวรรณศิลป์ด้านเนื้อหาและลีลาภาษาที่แตกต่างไปจากผลงานบทกวีในยุคก่อนในหลายแง่มุม นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานมักจะประพันธ์บทกวีโดยใช้อารมณ์ที่ออกมาจากความรู้สึกภายในใจของผู้ประพันธ์เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน จากนั้นจึงค่อย ๆ ถ่ายทอดความรู้สึกผ่านมุมมองและจินตนาการของผู้ประพันธ์ที่ผ่านการพิเคราะห์ทางสติปัญญาและนำมารังสรรค์เป็นบทกวีผ่านลีลาภาษาที่เรียบง่ายเพื่อสะท้อนให้ผู้อ่านเห็นถึงจิตวิญญาณของผู้ประพันธ์ที่ได้ใส่ลงไป

บทกวี ซาบซึ่งในความรู้สึกของผู้ประพันธ์และเกิดอารมณ์ร่วมไปกับบทกวี กวีนิพนธ์ของพวกเขจะไม่พรรณนาถึงรูปลักษณะภายนอก อาทิ การพรรณนาถึงความงามของหญิงอันเป็นที่รักดังที่เคยพบในบทกวีอาหรับยุคก่อน แต่นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานมีมุมมองต่อความรักหรือหญิงอันเป็นที่รักผ่านอารมณ์ความรู้สึกและจินตนาการที่ลุ่มลึกจากนั้นจึงนำมาเรียบร้อยด้วยลีลาทางกวีที่มุ่งเน้นให้เข้าถึงอารมณ์ของผู้อ่าน ในขณะที่นักวรรณกรรมกลุ่มอนุรักษนิยมนั้นมักประพันธ์บทกวีตามแบบแผนที่ยึดถือสืบต่อกันมา ซึ่งมักเป็นบทกวีที่ขาดอรรถรสมุ่งเน้นไปที่ความสวยงามของลีลาภาษา การใช้ความเปรียบที่เกินจริงทำให้บทกวีขาดความสุนทรี ขาดชีวิตชีวาและไม่สามารถทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์ร่วมกับนักกวีได้ ดังบทกวีของอับดุลเราะหฺมาน ชุกรีได้กล่าวถึงแก่นแท้ของบทกวีไว้ในผลงานของเขาที่ชื่อว่า “นกน้อยแห่งสวนสวรรค์” (عصفور الجنة) (อับดุลเราะหฺมาน ชุกรี, 1960, หน้า 300)

ألا ياطائر الفردوس إن الشعر وجدان
وفي شدوك شعر النفس لا زور ولا بهتان
فلا تعتد بالناس فما في الخلق إنسان
وجد لي منك بالشعر فإننا فيه إخوان

โอ้เจ้าปักษาสวรรค์เอ๋ย บทกวีนั้นคือความคิดคำนึง
ในการขับกล่อมบทกวีที่มาจากจิตวิญญาณนั้นย่อมไร้ซึ่งคำโกหกและการใส่โคล้
ท่านจงอย่าได้ใส่ใจกับผู้คน ในหมู่มวลสรรพสิ่งนั้นหาว่ามีมนุษย์ไม่
จงทำให้บทกวีของท่านเต็มเปี่ยมไปด้วยพลังเกิดเพื่อเราจักได้เป็นพี่น้องร่วมอุดมการณ์เดียวกัน

อับบาส มะหฺมุด อัลอักก๊อด (1950, หน้า 124) ได้กล่าวไว้ว่า “เราได้รับการสืบทอดเรื่องราวของวรรณกรรมอาหรับจากยุคที่บทกวีอาหรับนั้นเน้นเฉพาะฉันทลักษณ์ ไพเราะสละสลวยของลีลาภาษา และเต็มไปด้วยความเปรียบที่เกินจริง”

อับรอฮีม อับดุลกอเดร อัลมาซีนีได้พรรณนาความงามของบทกวีด้วยลีลาภาษาที่ไพเราะสละสลวยไว้ในบทกวีของเขาที่ชื่อว่า “นักกวี” (الشاعر) (2013, หน้า 217)

له خاطر يقظان لي بنائم
يجيش أصداف الالآلى الكرائم
صقيل كخد الصبح سمح كنوره
نقي كصوب العارض المتراكم
وروح كأن الكون من فرط رجبها
بها قطرة في زاخر متلاطم
ولحظ كأن البرق ريش سهامه
يضى حواشى كل أغبر قاتم
ولفظ كضوء الشمس في مثل سيرها
يسح بفيض العقل سح الغمام

จินตนาการของนักกวีมีเคหะลับไหล
 ยังคงเจิดจ้าประดุจไข่มุกอันทรงคุณค่า
 สุกสกาวประดุจแสงสว่างยามเช้าอันอ่อนโยน
 บริสุทธิ์ดั่งเม็ดฝนที่พร่างพรमลงมาอย่างบรรเจิด
 คือจิตวิญญาณที่หยาดมาจากความเป็นเลิศ
 ประหนึ่งว่าโลกทั้งใบก่อกำเนิดมาจากมัน
 มันคือลำแสงที่ให้ความสว่างในความมืดมิด
 ประหนึ่งสายฟ้าที่พาดผ่านลงมา
 ภาษาของกวีดังแสงตะวัน
 ที่สาดส่องมาจากความคำนึงประดุจดังเมฆน้อยที่ล่องลอยบนนภา

2. บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่ม
 ดิวนที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านรูปแบบ
 การประพันธ์

2.1 ด้านฉันทลักษณ์

ผู้วิจัยพบว่า รูปแบบฉันทลักษณ์
 ที่ปรากฏในผลงานของนักวรรณกรรมกลุ่ม
 ดิวนทั้ง 3 เล่มนั้น มีส่วนที่แตกต่างจากรูปแบบ
 ฉันทลักษณ์ที่บรรดานักกวีในอดีตยึดถือเป็น
 แนวทางในการประพันธ์บทกวีของพวกเขา อาทิ
 การนำเสนอผลงานผ่านท่วงทำนองอันหลากหลาย
 ลดความเคร่งครัดด้านฉันทลักษณ์ การริเริ่มบท
 กวีแบบ “มุรซัล” หรือบทกวีที่รังสรรค์มาจาก
 ท่วงทำนองที่แตกต่างกัน และหันมานิยม

ประพันธ์บทกวีสั้น ๆ ที่มีการผสมผสานมา
 จากสัมผัสที่หลากหลาย อาทิ บทกวีบทนี้
 มี ชื่อว่า “เทพผู้ปฐวีดิ” (المَلِكُ الْبُصْرِي) และ
 “อะบิกอยยิร” (أَبِي قَيْسٍ) ที่ประพันธ์มาจากเรื่อง
 จริงที่พูดถึงสงครามของนโปเลียนที่อ่าว อะบิ
 กอยยิร อันเป็นผลงานของอับดุลเราะหฺมาน ชุกรี

อับบาส มะหฺมุด อัลอาก์กอดนับว่าเป็น
 คนแรก ๆ ของนักวรรณกรรมอาหรับที่ใช้
 หลายทำนอง (البحور) ในการประพันธ์กวี
 ดังปรากฏในบทกวีของเขาที่ชื่อว่า “หนึ่งปีที่
 ผ่านไป” “بعد عام” (อับบาส มะหฺมุด อัลอาก์กอด,
 1996, หน้า 75)

كاد يمضي العام يا حلو الثاني
أو تولى
ما اقتربنا منك إلا بالتمني
ليس إلا!
مذ عرفناك عرفنا كل حسن
وعذاب
لهب في القلب فردوس لعيني
في اقترابي

โอ้ แม่โงมงาม ปีนี้เกือบจะผ่านเลยและผ่านไป
เราหาได้เข้าใกล้เจ้าเลย นอกจากในความคาดหวัง
ไม่มีสิ่งใด ยกเว้น!
ตั้งแต่เราได้พบพานเจ้าเสมือนเราได้เจอความ
งามและการลงทัณฑ์
เปลวไฟที่ลุกโชนในใจ จะเป็นเสมือนสวรรค์
ด้วยความใกล้ชิดของฉัน

นอกจากนี้ยังพบรูปแบบการประพันธ์
บทกวีในงานของ อิบรอฮีม अबดุลกอเดร
อัลมาซีนี ที่ผสมผสานระหว่างท่วงทำนอง
ต่าง ๆ ในกลอนสั้นตอนหนึ่ง ที่มีชื่อว่า "أين"
"أمك؟" "แม่ของเจ้าอยู่ไหน?" (อิบรอฮีม
 अबดุลกอเดร อัลมาซีนี 2013, หน้า 329)

لم أكلّمه ولكن نظرتي
سألته: أين أمك؟
أين أمك؟

ฉันมิได้คุยกับเขา เพียงแต่สายตาของฉัน
ถามเขาว่า แม่ของเจ้า อยู่ไหน?
แม่ของเจ้า อยู่ไหน?

2.2 ด้านธรรมเนียมนิยม

ด้านของธรรมเนียมนิยมในการประพันธ์บทกวีอาหรับที่ได้มีการยึดถือปฏิบัติสืบทอดต่อกันมา อาทิ การประพันธ์บทกวีมีเนื้อหาที่เกี่ยวกับธรรมชาติ และสรรพสิ่งรอบตัว รวมไปถึงการสอดแทรกแง่คิดที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการดำเนินชีวิต การค้นหาสัจธรรม และการรักษาไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของบทกวีอาหรับนั้นพบว่า นักวรรณกรรมกลุ่มดีวานยังคงรักษาความเป็นอาหรับของพวกเขาไว้อย่างดี ดังที่อับบาส มะหฺมุด อัลอักก็อดได้พรรณนาเกี่ยวกับธรรมชาติไว้ในบทกวีที่ชื่อว่า “โอ้ ดวงจันทร์อา” (يا قمر) (1996, หน้า 52)

فضض الماء يا قمر
 وأنقش النور في الحجر
 وأنظم الغصن بالندی
 وألثم الزهر في الشجر
 وأجعل الكون ضاحكا
 عن سماء من الغُرر
 وأملك الليل مفردا
 ومع الشمس في البُكر

เจ้าจงหลั่งน้ำลงมาเถิด โอ้ ดวงจันทร์อา

เจ้าจงสลักแสงของเจ้าไว้บนแผ่นหิน

เจ้าจงพรางพรมน้ำค้างไว้บนกิ่งไม้เถิด

เจ้าจงผลิดอกทิ้งดงามให้แก่เหล่าแมกไม้

เจ้าจงสร้างเสียงหัวเราะให้กับโลกใบนี้

จากความมดงามอันบรรเจิดของท้องฟ้ายามราตรี

เจ้าจงครอบครองท้องฟ้าแห่งราตรีไว้เพียงผู้เดียว

เมื่อสุริยันส่องแสงเจ้าจงครอบครองมันไว้ด้วยกัน

2.3 บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่ม
ดิวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านรูปแบบ
การประติฐการ

จากการวิเคราะห์กวีนิพนธ์ของ
นักวรรณกรรมกลุ่มดิวานนั้น ผู้วิจัยพบทั้ง
ประติฐการณมิติคือ การสร้างสรรค์สิ่ง
แปลกใหม่ทั้งด้านโครงสร้างและความหมาย
อาทิ การสอดแทรกแนวคิดและเนื้อหาใหม่ ๆ
ในการประพันธ์บทกวี การใส่ใจกับความหมาย
มากกว่าการยึดรูปแบบที่ตายตัวและการตั้งชื่อให้
กับกวีนิพนธ์ซึ่งที่อับบาส มะหฺมูด อัลอักก๊อด
ได้แบ่งบทกวีนิพนธ์ของเขาตามช่วงเวลา
ต่าง ๆ ของวัน ได้แก่ الصبح “แสงสว่าง
แห่งรุ่งอรุณ” وهج الظهيرة “แสงอาทิตย์ยาม
เที่ยง” أشباح الأصيل “เงาสะทอนแห่งยามเย็น”
และ أشجان الليل “ความโศกเศร้าแห่งรัตติกาล”
 เป็นต้น

และผู้วิจัยยังพบประติฐการ
เสริมแบบคือ การดัดแปลงโครงสร้างและ
เนื้อหาของบทกวีให้มีความชัดเจนและเพิ่ม
ความน่าสนใจให้กับบทกวีมากขึ้น อาทิ การ
นำเอาสองวัฒนธรรมคือวัฒนธรรมตะวันออก
และตะวันตกมาผสมผสานกันอย่างลงตัว

การสอดแทรกแนวคิดบางประการที่ได้รับ
อิทธิพลมาจากบทกวีแนวโรแมนติก เช่น
แนวคิดเกี่ยวกับการมองโลกในแง่ร้าย
การโหยหาความตาย โดยถือว่าความตายนั้น
คือการหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งมวล ดังบท
กวีของอับรอฮีม อับดุลกอเดร อัลมาซีนี
(2013, หน้า 117) ที่ชื่อว่า “คำวิงวอนของคน
เดินทาง” (مناجاة الهاجر)

نضوت عني هموما كنت ألبسها
مع الحياة فلي بالموت سلوان

ฉันได้ถอดความวิตกกังวลในชีวิตของฉันออกไป
และสำหรับฉันความตายจะทำให้มันทุเลาลง

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังพบประติฐ-
การจัดแบบโดยการจัดรูปแบบเนื้อหาบทกวี
ให้มีความเด่นชัดน่าสนใจมากขึ้น เช่น การสร้าง
ความเป็นเอกภาพในการรังสรรค์บทกวี โดย
ให้บทกวีนั้นมีความเด่นชัดน่าสนใจมากขึ้น
เช่น การสร้างความเป็นเอกภาพในการรังสรรค์
บทกวี โดยให้บทกวีนั้นมีเนื้อหาที่สอดคล้อง
เป็นหนึ่งเดียวกัน ซึ่งในเรื่องนี้อับบาส มะหฺมูด
อัลอักก๊อดได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความเป็น
เอกภาพด้านเนื้อหาบทกวีไว้ว่า (1998, หน้า
130) “ความเป็นเอกภาพด้านเนื้อหา หมายถึง

บทกวีในแต่ละบาทแต่ละตอนนั้นต้องปราศจากความแปลกแยกซึ่งอาศัยเพียงฉันทลักษณ์และความคล้องจองที่หลอมรวมมันไว้ด้วยกันเท่านั้น แต่บทกวีนั้นต้องเป็นงานศิลปะที่สมบูรณ์แบบซึ่งถูกนำมาเรียงร้อยผ่านจินตนาการและกรอบแนวคิดที่มุ่งไปในทิศทางเดียวกัน ประดุจดังประติมากรรมชิ้นเอกที่เพียบพร้อมไปด้วยองค์ประกอบที่สอดคล้องกันอย่างลงตัว”

ด้วยความคิดสร้างสรรค์ใหม่ ๆ เหล่านี้ทำให้นักกวีของกลุ่มศิวนาเดิมไปด้วยสีสันที่เกิดจากจินตนาการที่แปลกใหม่ เพื่อเป็นการต่อยอดและพัฒนาวงการวรรณกรรมอาหรับให้เข้ากับยุคสมัย และสามารถเข้าถึงผู้อ่านได้อย่างมีอรรถรสมากยิ่งขึ้น

อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศไทย

บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนานั้นส่งอิทธิพลต่อนักวรรณกรรมยุคใหม่ในหลายด้าน ผลงานของพวกเขาได้จุดประกาย และส่งผลให้มีการปฏิรูปวงการกวียุคใหม่ในประเทศไทยขึ้น เพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับกวีนิพนธ์ในด้านต่าง ๆ

จากการวิเคราะห์ถึงอิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาที่มีต่อบทกวีอาหรับ

ยุคใหม่ของประเทศไทยพบว่ามีอิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาทั้ง 3 ท่าน มีรายละเอียดซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

1. อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศไทย

ผลงานของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาส่งผลให้มีการปฏิรูปวงการกวียุคใหม่ในประเทศไทยขึ้นในเชิงวรรณศิลป์ด้วยการแสดงอารมณ์ที่ละเมียดละไม ลึกซึ้ง ผ่านความนึกคิดและจินตนาการที่กลั่นออกมาจากเบื้องลึกของจิตใจ มีการเลือกใช้คำให้เกิดจินตภาพ เหมาะสมกับเนื้อหา และมักแสดงออกผ่านมุมมอง และทัศนคติที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว พวกเขาได้ปูทางไว้ให้กับนักกวีรุ่นใหม่ในการที่จะนำเอารูปแบบ และแนวทางใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการสร้างสรรค์บทกวีเพื่อยกระดับบทกวีอาหรับให้ทัดเทียมกับสากล

แนวคิดของนักวรรณกรรมกลุ่มศิวนาดังกล่าวได้ปรากฏชัดเจนอยู่ในการประกาศจุดยืนของนักวรรณกรรมกลุ่มมอพลโล นั่นก็คือการปฏิบัติต่อการเขียนแบบวรรณกรรมยุคเก่าพัฒนาสำนวนของบทกวีโดยการตีความจากอารมณ์ความรู้สึกที่เป็นจริง และยังเรียกร้องไปถึงความเป็นตัวของตัวเองโดยไม่ยึดติดอยู่กับอดีต

อะหุหมัด ซากียู อุบูซาดี (1926, หน้า 41) ผู้นำกลุ่มอพอลโล ซึ่งเป็นกลุ่มนักวรรณกรรมที่เข้ามามีบทบาทหลังจากกลุ่มนักวรรณกรรมดิวานได้ให้ในทัศนะไว้ในหนังสือรวมบทกวีที่มีชื่อว่า “สนธยาผู้ร่ำไห้” (الشفق الباكي) ว่า “กวีคือการนำเอาอารมณ์และความรู้สึกมาพรรณนาถึงสิ่งที่กวีได้รับรู้รับฟังและมองเห็นจากธรรมชาติรอบตัว โดยมีเป้าหมายเพื่อเป็นการปลอบประโลมจิตใจ หรือทำให้จิตใจลูกโซติช่วงด้วยความงาม และความหวัง”

ในบทกวีของนักวรรณกรรมกลุ่มมะสุญร์ ซึ่งเป็นกลุ่มนักวรรณกรรมที่อพยพไปใช้ชีวิตอยู่ในต่างแดนพวกเขาเป็นนักวรรณกรรมอีกกลุ่มหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทในวงการวรรณกรรมของประเทศอียิปต์ โดยพวกเขาได้ส่งผลงานการประพันธ์เข้ามาตีพิมพ์และเผยแพร่ในประเทศอียิปต์หลังจากนักวรรณกรรมกลุ่มดิวาน ซึ่งผลงานเหล่านั้นได้แสดงให้เห็นถึงแนวคิดที่ได้รับอิทธิพลมาจากนักวรรณกรรมกลุ่มดิวานอย่างเห็นได้ชัด โดยอิลียู อุบูมาดี (2011, หน้า 369) ได้ชี้ชัดประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาและวรรณศิลป์ของบทกวี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงมุมมองและทัศนคติของเขามีสต่อบทกวีไว้ว่า

لَسْتُ مِنِّي إِنْ حَسُبْتُ
الشعر ألفاظاً ووزناً
خالفْتُ دُرِيكَ دُرِي
وأنقَضِي ما كان مِنَّا

ท่านย่อมมิใช่พวกพ้องของเราหากท่านคิดว่าบทกวีนั้นเป็นเพียงแค่ถ้อยคำและท่วงทำนองอันไพเราะ แนวคิดของท่านย่อมแตกต่างกับเรา และระหว่างเรากับท่านนั้น คงต้องจบกัน

2. อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มดิวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านรูปแบบการประพันธ์

จากการวิเคราะห์ด้านฉันทลักษณ์พบว่า บทกวีอาหรับยุคใหม่มีการประพันธ์บทกวีในรูปแบบที่หลากหลายไม่ว่าจะเป็นบทกวีมูรซัล หรือบทกวีที่มีหลากหลายทำนองและหลากหลายสัมผัสในบทเดียว ดังปรากฏในบทกวีของอะหุหมัด ซากียู อุบูซาดี ที่มีชื่อว่า “เสียงเพลงจากกวี” ซึ่งจะสังเกตได้ถึงการปฏิเสธท่วงทำนองที่คุ้นเคยในอดีต โดยหันมาประพันธ์บทกวีแบบสองสัมผัส และยังได้เพิ่มเติมการหลากหลายทำนองในบทกวีเดียว (อะหุหมัด ซากียู อุบูซาดี, 1970, หน้า165)

دلال الغواني لقلبي أسـ
ووجدي وذلي دفن الأثر
فكيف الرجاء؟
وفيم الشفاء؟
ومما لي دواء؟
وأبمن المفـ

หลักฐานของความพ่ายแพ้คือหัวใจที่ถูกคุมขัง
และความตกต่ำที่ฝากรอยแผลเป็นไว้
แล้วอย่างไรเล่า คือความหวัง ?
อะไรคือ การบรรเทา ?
อะไรคือ ยารักษาของฉัน ?
และทางออกอยู่ไหนใด?

นอกจากนี้ยังพบว่า บทกวีอาหรับ
ยุคใหม่ มีการประพันธ์ในรูปแบบของบทกวี
กิเซาะซี (الشعر القصصي) หรือบทกวีมหากาพย์
ที่อาศัยสำนวนภาษาของนวนิยายในการประพันธ์
เช่น เรื่องความโศกคดีของผู้หลับใหล (البخت
النائم) ของอุสมาน ฮิลมียู เรื่อง “ในทะเลทราย”
(في الصحراء) ของซัยยิด กุตุบ และเรื่อง “ใน
ความรักสีดำ” (في الحب الأسود) ของอะหฺมัด
ซากียู อิบูซาดี และมหากาพย์อื่นๆ ที่ถูกตีพิมพ์
บนหน้าหนังสือของนิตยสารอพอลโล (อับดุล
อาซีซ อักอะซูกีย, 1960, หน้า 2) และบทกวี

อาหรับยุคใหม่ยังนิยมประพันธ์บทกวีในรูปแบบ
ของกลอนสั้นอีกด้วย ดังปรากฏในผลงานของ
นะซีบ อะรีเฏาะฮฺ (1992, หน้า 58)

كفنوه وادفنوه أسكنوه
هؤلة اللحد العميق
واذهبوا لا تندبوه فهو شعب
ميّت ليس يُفـ
พวกท่านจงห่อหุ้มเขา ฝังเขา และหยุดเขาไว้
ภายใต้ความลึกของหลุมแห่งนี้เถิด
พวกท่านจงไป อย่าได้เข้าใกล้ เพราะเขา
คือประชาชาติ
ที่ตายแล้วและไม่อาจหวนคืน

จากการวิเคราะห์ด้านธรรมเนียมนิยม
พบว่า หนึ่งในอุดมการณ์ของบรรดาบทกวีอาหรับ
ยุคใหม่ คือการเรียกร้องไปสู่การรักษาอัตลักษณ์
ของชนชาติอาหรับเช่นเดียวกับนักวรรณกรรม
กลุ่มคิวนา รวมไปถึงการพรรณนาความงดงาม
ของธรรมชาติ การสอดแทรกทัศนะส่วนตัว
และปรัชญาชีวิตของนักวรรณกรรมยุคใหม่
มักจะมองว่าธรรมชาติและป่าไม้เป็นต้น
กำเนิดของความดีงาม และจะเปรียบชีวิตใน
เมืองว่าเป็นสิ่งจอมปลอมและความตกต่ำและ
พวกเขามีมุมมองเหมือนกับนักวรรณกรรม
กลุ่มคิวนาที่เชื่อว่าธรรมชาติคือ ที่มาของ

ความสวยงาม เป็นเสมือนเรื่องราวที่มี เป็นสิ่งที่มีชีวิต มีหัวใจ ไม่ใช่วัตถุของแข็งที่มีรูปร่างเท่านั้น มันคือขอบข่ายของชีวิต ที่เต็มไปด้วยสิ่งมีชีวิต และพลังเร้นลับ พลังที่เห็นได้ด้วยสายตาเท่า ๆ กับที่สัมผัสได้ด้วยความรู้สึก และอารมณ์ที่สุนทรีย์

3. อิทธิพลของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวานที่มีต่อบทกวีอาหรับยุคใหม่ด้านประติษฐการ

ด้านการผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอาหรับและวัฒนธรรมตะวันตก อิบูกอเซ็ม อัสซาบี (2013, หน้า 23-24) ได้กล่าวไว้ว่า “การติดต่อสัมพันธ์กันของวรรณกรรมอาหรับและวรรณกรรมต่างประเทศเป็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดการปฏิวัติทางศิลปะครั้งใหญ่ทั้งด้านในรูปแบบ ความหมาย จินตนาการ และสำนวนภาษา”

นอกจากนี้ยังพบว่า กวีอาหรับยุคใหม่หลายท่านมีความหลงใหลในศักราชตะวันตก รวมถึงได้ทำการศึกษาและค้นคว้าอย่างลึกซึ้งในผลงานของพวกเขาเหล่านั้น เช่น อิบรอฮีม นาญี ได้ฝากผลงานการแปลบทกวีของเชคสเปียร์ และกวีท่านอื่น ๆ เอาไว้อย่างมากมายอีกด้วย (เซากียู คอยฟู, 1961, หน้า 151)

ด้านความเป็นเอกภาพในบทกวีพบว่า นักวรรณกรรมอาหรับยุคใหม่ได้ออกมาเรียกร้องให้กวียุคใหม่ปฏิวัติต่อความไร้เอกภาพของบทกวีอาหรับในอดีต และยังเรียกร้องให้เหล่าบรรดาบทกวีทั้งหลายฉายภาพจินตนาการที่เป็นหนึ่งเดียว โดยการผสมผสานระหว่างเรื่องราวต่าง ๆ ที่อยู่ในบทกลอนให้มีความเป็นเอกภาพ ดังบทกวีของ อิลีย อูมมาดี ที่ชื่อว่า ลำธารสายน้อย และบทกวีที่ชื่อว่า “พี่น้องของข้า” (أخي) ที่ประพันธ์โดยมิกาลิล นาคิมะฮุ (ميكائيل نعيمة) เนื้อหาของกวีบทนี้ผู้แต่งได้พรรณนาถึงสภาพของชาวอาหรับหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ด้วยความรู้สึกที่โศกเศร้าอันเนื่องมาจากภาวะสงครามผ่านการเชื่อมโยงจากตอนต้นถึงตอนท้าย ผ่านความรู้สึกเดียว และอารมณ์เดียว (มุฮัมหมัด ซากียู อัลอิซหมาวีย , 1979, หน้า 56)

นอกจากนี้จากการวิเคราะห์บทกวีอาหรับยุคใหม่ของประเทศอียิปต์ยังพบความเชื่อมโยงและอิทธิพลที่รับเอามาจากแนวคิดของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวานในอีกหลากหลายแง่มุม ไม่ว่าจะเป็นในด้านของการขยายขอบข่ายเนื้อหาของบทกวี การตั้งชื่อให้กับ

บทกวี ดังที่อะหุหมัด ซากียู ออบูฮาดี ได้ตั้งชื่อผลงานของตนว่า (أطيف الربيع) “ความฝันของฤดูใบไม้ผลิ” (أشعة وظلال) “แสงสว่างและร่มเงา” และ (البنوع) “ตาน้ำ” นอกจากนี้ ยังมีผลงานของ ซอและสุญญาอะฮ์ ที่ชื่อ “บทเพลงแห่งแม่น้ำไนล์” (أغنيات على النيل) และ “บทกล่าวนำกระท่อมน้อย” (أغاني الكوخ) รวมถึงผลงานของ ออบูกอเซ็ม อัซซาบียู ที่ชื่อว่า “บทเพลงแห่งประชาชน” (أغاني الرعاة) เป็นต้น

และการพรรณนาถึงความตาย และการมองโลกในแง่ร้าย ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์ของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวาน ก็ยังเป็นที่นิยม และมีการประพันธ์บทกวีแนวนี้สืบทอดกันมา ดังที่พบได้ในผลงานของนักวรรณกรรมร่วมสมัย กลุ่มต่าง ๆ อาทิ บทกวีของอิบรอฮีม นาญี ในกวีนิพนธ์ภาคหนึ่งของเขาที่ชื่อว่า “เบื้องหลังหมู่เมฆา” “คำคืนแห่งไคโร” และ “นกน้อยผู้บาดเจ็บ” โดยอิบรอฮีม นาญีได้พรรณนาบทกวีทั้งสามของเขาผ่านทัศนคติที่มีด่า และจิตใจที่หม่นหมอง (อะหุหมัด ฮามิด การ์ม, 2015, หน้า 547) และบทกวีของ มีกาอิล นะอิมะฮ์ ที่ประพันธ์เกี่ยวกับความตายไว้ว่า (2004, หน้า 7)

وعندما الموت يدنو والحد يفغر فاه
أغمض جفوك تبصر في الحد مهد الحياة

เมื่อความตายคืบคลานเข้ามาใกล้ และหลุมศพ
ได้เปิดออกจนจล้นตาเสีย แล้วท่านจะเห็น
ว่ามันคือเปลแห่งชีวิตใหม่

นอกจากนี้ยังพบว่า บทกวีอาหรับยุคใหม่นั้นได้มีการนำเอาภาษาแห่งจินตนาการ อาทิการเปรียบเปรยในรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ในการประพันธ์ผลงานของพวกเขา ซึ่งสำนวนภาษาเหล่านี้มีเคยปรากฏแก่สายตาของชาวอาหรับมาก่อน อาทิ คำว่า น้ำผึ้งพระจันทร์ (العطر القمري) ปีกแห่งจินตนาการ (الخيال) สุนัขที่รำไห้ (الشفق الباكي) เป็นต้น

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

บทบาทของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวานนั้นส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อวงการบทกวีอาหรับยุคใหม่ทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านวรรณศิลป์ ด้านรูปแบบการประพันธ์ และด้านประดิษฐ์กร ทำให้บทกวีอาหรับยุคใหม่มีรูปแบบและเนื้อหาที่หลากหลายกว่าบทกวีในอดีต อันเป็นผลสืบเนื่องจากปัจจัยหลายด้านที่ทำให้มุมมองและ

ทัศนคติของนักกวีเปลี่ยนแปลงไปไม่ว่าจะเป็นปัจจัยด้านสภาพความเป็นอยู่ สังคม การเมืองการปกครอง ตลอดจนการรับเอาวัฒนธรรมต่างชาติเข้ามาผสมผสาน กับวัฒนธรรมอาหารับ จึงก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและเนื้อหาของบทกวีเรื่อยมาจนถึงปัจจุบัน

แนวคิดและอุดมการณ์ของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนั้นส่งอิทธิพลต่อนักวรรณกรรมร่วมสมัย ทั้งในด้านของวรรณศิลป์ กระบวนการทางความคิด การจินตนาการ และรูปแบบการประพันธ์ ตลอดจนสำนวนโวหารที่นำมาใช้ในการประพันธ์บทกวี และยังมีการนำมาต่อยอดสู่การพัฒนาารูปแบบการประพันธ์บทกวี

ให้สอดคล้องกับยุคสมัยจวบจนถึงทุกวันนี้

จากผลการวิจัยทำให้ทราบว่าบทกวีอาหรับยุคใหม่เป็นยุคที่ผู้ที่ศึกษาภาษาและวรรณคดีอาหรับควรตระหนักและให้ความสนใจเป็นอย่างยิ่งเพราะมีส่วนช่วยให้เข้าใจสำนวนภาษา วัฒนธรรม ตลอดจนสภาพสังคมและวิถีชีวิตของชาวอาหรับได้ดียิ่งขึ้น

นอกจากนี้ ควรมีการศึกษาวิจัยผลงานด้านวรรณกรรมของนักวรรณกรรมกลุ่มคิวนในด้านอื่น ๆ อาทิ ผลงานด้านร้อยแก้ว และผลงานด้านการวิจารณ์วรรณกรรม หรือศึกษาบทบาทของนักวรรณกรรมร่วมสมัยกลุ่มอื่น ๆ ร่วมด้วย

บรรณานุกรม

- ابراهيم عبد القادر المازني (أبراهيم عبد القادر المازني). ديوان المازني. القاهرة: مؤسسة هندواي للتعليم والثقافة
- أبو قاسم الشابي (Abu Qasim al-Shabi). الخيال الشعري عند العرب. القاهرة: دار كلمات عربية للنشر والتوزيع
- أحمد حامد عبد الكريم (Ahmed Hamed Abd al-Karim). الحزن والتشائم في شعر ابراهيم ناجي . القاهرة: مكتبة دار المعارف
- أحمد زكي أبو شادي (Ahmed Zaki Abu Shadi). الشفق الباكي. القاهرة: المطبعة السلفية
- أحمد زكي أبو شادي (Ahmed Zaki Abu Shadi). أعلام الشعر الحديث. القاهرة: المطبعة السلفية
- إيليا أبو ماضي (Ilyia Abu Mاضي). دواوين العرب ايليا أبو ماضي (الطبعة الأولى). بيروت: دار الفكر
- شوقي ضيف (Shوقي ضيف). الأدب العربي المعاصر في مصر. القاهرة: دار المعارف
- عباس محمود العقاد (Abbas Mahmoud al-Aqqad). شعراء مصر وبيئاتهم في الجيل الماضي. القاهرة: مكتبة النهضة المصرية
- عباس محمود العقاد (Abbas Mahmoud al-Aqqad). ديوان من دواوين. القاهرة: دار نهضة مصر للطباعة والنشر والتوزيع
- عباس محمود العقاد و ابراهيم عبد القادر المازني (Abbas Mahmoud al-Aqqad and Ibrahim Abd al-Qader al-Mazni). الديوان في الأدب والنقد (الطبعة الرابعة). القاهرة: دار الشعب للطباعة والنشر
- عبد الرحمن شكري (Abd al-Rahman Shukri). ديوان عبد الرحمن شكري. القاهرة: المجلس الأعلى للثقافة

- عبد العزيز الدسوقي (อับดุลอาซีซ อัดดะฮ์ฎีย) (1960). *جماعة أبولو وأثرها في الشعر الحديث*.
(الطبعة الأولى) القاهرة: هيئة الثقافة الجماهيرية
- محمد زكي العشماوي (มอฮัมหมัด ซากีย อัดอิชมาวี) (1979). *قضايا النقد الادبي بين القديم والحديث* (الطبعة الأولى) القاهرة: دار النهضة العربية للطباعة والنشر
- ميكائيل نعيمة (มีกาอีล นาอีมะฮ์) (2004). *همس الجفون* (الطبعة السادسة). بيروت: مؤسسة نوفل
- نسيب عريضة (นะซีบ อะรีฎะฮ์) (1992). *ديوان شعر الأرواح الحائرة*. عمان : دار الغزو